

GENDER

De lokale uitvoering
van Agenda 2030
vanuit genderperspectief

GELIJKHEID

agenda
2030

vrouwenraad
beslist feminist

Inhoud

Wat uw gemeente kan doen	1
Agenda 2030 van de Verenigde Naties en de VN Habitat vergadering	2
Gender in de Verklaring van Agenda 2030	3
Gender en de duurzame ontwikkelingsdoelstelling	5
Habitat III de New Urban Agenda en de eerste VN Habitat vergadering	6
Gendermainstreaming om Agenda 2030 uit te voeren	7
SDG 5 en SDG 11: Twee kerndoelen voor stedelijk en gemeentelijk beleid	8
Gendergelijkheid in de praktijk: Uitgangspunten	10
10 acties	11
Hulpmiddelen voor een beleid over gendergelijkheid	14
Bijlage 1: Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling 5	15
Bijlage 2: Doelstelling 11	16

Wat uw gemeente kan doen

Regeringen wereldwijd hebben zich in de Verenigde Naties verbonden tot een duurzame toekomst. Die is vastgelegd in twee belangrijke plannen: Agenda 2030 en de New Urban Agenda, waarin Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling 11 (SDG 11 of Sustainable Development Goal 11) verder is geconcretiseerd. Een belangrijk streven in beide teksten is gendergelijkheid: in alle situaties zal men zorgen voor de gelijkheid van mannen en vrouwen, en dus kansen creëren en obstakels wegwerken.

De besluiten en aanbevelingen in beide documenten zijn niet vrijblijvend. Integendeel, de leden van de VN hebben zich verbonden om deze plannen ook uit te voeren. Daarbij zijn heel wat doelstellingen ook van toepassing voor steden en gemeenten. Zij worden geacht om die mee te realiseren. Maar hoe?

Deze brochure probeert u daarbij te helpen met concrete beleidsvoorstellen. Een aantal maatregelen zullen ongetwijfeld nu al in uw gemeente of stad ingevoerd zijn, maar we hopen dat de hierna volgende suggesties en aanbevelingen bijkomende inspiratie kunnen leveren.

In een eerste deel van deze brochure geven wij een kort overzicht van wat Agenda 2030 en de VN Habitat conferentie inhouden. Daarna gaan we in op concrete invullingen van de Duurzame **Ontwikkelingsdoelstellingen 5 en 11**. In een derde deel volgen enkele voorbeelden en praktische tips om de besluiten in verband met gendergelijkheid ook in uw gemeente te implementeren. In een laatste, kort deeltje vindt u een aantal nuttige instrumenten en hulpmiddelen die nog verder kunnen helpen. Aan het eind van deze brochure volgen nog twee addenda, ter informatie: het overzicht van de doelstellingen van SDG 5 en SDG 11.

Agenda 2030

van de Verenigde Naties en de VN Habitat vergadering

Op 25 september 2015 aanvaardde de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties het besluit 'Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development' met als doel een duurzame, leefbare wereld voor iedereen. Het besluit bestaat uit vijf delen:

1 De Preambule waarin de globale visie staat: het behoud en het welzijn van de mensheid en de planeet, welvaart voor allen, vrede en een vernieuwd mondiaal partnerschap voor duurzame ontwikkeling, met meer samenwerking en meer solidariteit.

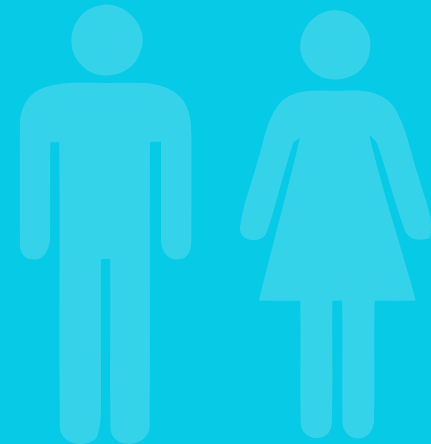
2 De Verklaring verduidelijkt de basisbeginselen of -voorwaarden voor een succesvolle transitie naar duurzame ontwikkeling. Gendergelijkheid is daar één element van, naast armoede bannen, niemand achterlaten, duurzame productie en consumptie, bescherming van de ecosystemen en goed beheer van de natuurlijke rijkdommen.

3 De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's): 17 algemeen geformuleerde doelstellingen met 169 subdoelstellingen. Bij de uitvoering van een doelstelling moet ook rekening gehouden worden met de andere doelstellingen.

4 Implementatiemiddelen en het globale partnerschap: dit deel wijst op de noodzaak van een vernieuwd globaal partnerschap en van voldoende middelen voor de uitvoering van Agenda 2030.

5 Monitoring, opvolging en evaluatie: daartoe werden in maart 2016 242 globale indicatoren aanvaard. De lidstaten moeten die verder op nationaal vlak verfijnen om nauwkeurigere metingen te verzekeren.

De verschillende hoofdstukken moeten als één geheel, samenhangend, worden beschouwd.

Gender in de Verklaring van **Agenda 2030**

Duurzame ontwikkeling is slechts mogelijk als er sprake is van gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes. Gendergelijkheid gaat over het realiseren van de mensenrechten en over het aanpassen van structuren in functie van empowerment van vrouwen. In artikel 3 van de Verklaring staat onder andere te lezen:

'We zijn vastbesloten om, tussen nu en 2030, wereldwijd een einde te maken aan armoede en honger, om ongelijkheden binnen en tussen landen te bestrijden, om vreedzame, rechtvaardige en inclusieve maatschappijen op te bouwen, om de mensenrechten te verdedigen en gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes te bevorderen, en om de duurzame bescherming van de planeet en haar natuurlijke hulpbronnen te verzekeren.'

- **Artikel 8** van de Verklaring stelt dat structurele ongelijkheid tussen vrouwen en mannen moet worden aangepakt. 'In een betere en duurzame wereld genieten alle vrouwen en meisjes volledige gendergelijkheid en zijn alle juridische, sociale en economische barrières voor hun empowerment opgeheven.'
- **Artikel 14** plaatst gelijkheid tussen vrouwen en mannen op gelijke voet met armoede en ongelijkheid in de wereld, natuurrampen, uitputting van natuurlijke grondstoffen, woestijnvorming en klimaatopwarming.
- **Artikel 20** herbevestigt het belang van gelijkheid tussen vrouwen en mannen voor duurzame ontwikkeling en wijst erop dat men bij alle SDG's en subdoelstellingen rekening moet houden met gendergelijkheid en empowerment van vrouwen: in alle doelen moet een gendergelijkheidsperspectief meegenomen worden. De regeringen beloven om de investeringen om de seksekloof te dichten significant te verhogen en om instellingen te ondersteunen die ijveren voor gelijkheid voor vrouwen en mannen en voor empowerment van vrouwen. Dit op alle beleidsniveaus: mondiaal, regionaal en nationaal.
- **Artikel 26** belooft expliciet aandacht voor de opvoering van de strijd tegen de moedersterfte en voor de verzekering van de universele toegang tot diensten voor seksuele en reproductieve gezondheid, met inbegrip van gezinsplanning, informatie en opvoeding.
- **Artikel 27** focust op economische ontwikkeling. Ook daarin beloven de regeringen om in te zetten op economische empowerment van vrouwen.

Gender en de duurzame ontwikkelingsdoelstelling

SDG5 beoogt om tegen 2030 gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes te bereiken. Dat kan door structureel gelijke rechten, gelijke vrijheden en gelijke kansen te bevorderen én directe en indirecte discriminatie te bestrijden. Alle vormen van geweld op vrouwen en meisjes moeten worden uitgeroeid en de toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid, tot innovatieve technologieën en tot publieke dienstverlening (o.m. ter ondersteuning van de combinatie arbeid en gezin), tot infrastructuur en sociale bescherming moet verzekerd zijn. Dit moet vorm krijgen in wetten en programma's in overeenstemming met bestaande engagementen en het internationaal recht, waaronder het Verdrag tot uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen.

5

ACHIEVE GENDER EQUALITY AND EMPOWER ALL WOMEN AND GIRLS

18%
**OF EVER-PARTNERED
WOMEN AND GIRLS
AGED 15 TO 49 YEARS
HAVE EXPERIENCED
PHYSICAL AND/OR SEXUAL
PARTNER VIOLENCE**

IN SOUTHERN ASIA,
A GIRL'S RISK OF
MARRYING IN CHILDHOOD
HAS DECREASED BY
40% SINCE 2000

 30%
STILL, **30%**
OF WOMEN AGED
20 TO 24 YEARS
WERE MARRIED
BEFORE AGE 18
(2018)

24% OF NATIONAL PARLIAMENTARIANS
ARE WOMEN AN INCREASE FROM 19% (2010)

AT LEAST **200 MILLION**
GIRLS AND WOMEN
HAVE BEEN
SUBJECTED TO
FEMALE GENITAL
MUTILATION

Habitat III

de New Urban Agenda en de eerste VN Habitat vergadering

In oktober 2016 vond de Habitat III conferentie plaats waarop de New Urban Agenda over duurzame steden en menselijke nederzettingen aanvaard werd. Die Nieuwe Stedelijke Agenda geeft verder invulling aan SDG11, met aandacht voor enkele grote uitdagingen voor steden en gemeenten: klimaat, mobiliteit, wonen en bestuur, armoede en gendergelijkheid.

In 2019 vond de eerste VN Habitat vergadering plaats. Het thema: vernieuwen voor meer levenskwaliteit in steden en gemeenten. Daar werden meerdere besluiten genomen, waaronder een actieplan en een besluit over gendergelijkheid en veilige duurzame steden. Dit is niet niks. De VN Habitat vergadering is het hoogste beslissingsorgaan voor duurzame urbanisatie en haar besluiten zijn verplichtend, dus ook voor Vlaamse lokale besturen.

In de besluiten stellen de regeringen onder meer dat de strategische planning van steden en gemeenten aandacht moet hebben voor gendergelijkheid en sociale inclusie, dat de toegang tot diensten en tot de stad (mobiliteit, groene en sociale ruimtes, gebouwen en infrastructuur) verbeterd moet worden en dat vrouwenorganisaties een stem moeten krijgen in het beleid.

11 SUSTAINABLE CITIES
AND COMMUNITIES

Gendermainstreaming

om Agenda 2030 uit te voeren

Gelijke rechten en vrijheden vrouwen en mannen zijn vastgelegd in juridisch bindende verdragen, Europese richtlijnen, nationale wetten en internationale politieke engagementen. Deze moeten ook op lokaal beleidsniveau uitvoering krijgen. Gendermainstreaming is daarbij een aangewezen strategie.

Gendermainstreaming is een hulpmiddel om uitsluiting en discriminatie te voorkomen en om te verzekeren dat het beleid alle burgers, zowel mannen als vrouwen, ten goede komt. In de praktijk betekent dit dat het beleid, de diensten en programma's systematisch rekening houden met de verschillende behoeften, uitgangspunten en levensomstandigheden van vrouwen en mannen, met als doel het verzekeren van gelijke rechten, kansen, vrijheden en diensten voor alle burgers.

Lokale besturen hebben heel wat te winnen bij een consequent gevoerd gendermainstreamingbeleid. Het helpt het beleid af te stemmen op de mensenrechten, het verbetert de kwaliteit, het bereik en de doeltreffendheid van het beleid. En meer tevreden burgers versterken de draagkracht voor het beleid en de kansen op politiek succes.

SDG 5 en SDG 11

Twée kerndoelen voor stedelijk en gemeentelijk beleid

Om een echt lokaal beleid over gendergelijkheid te voeren is het cruciaal om verbanden te leggen tussen SDG5 over gendergelijkheid en SDG11 over steden. (Het overzicht van de doelstellingen voor deze beide SDG's vindt u als bijlage.) Hierna volgen — ter inspiratie — vijf voorbeelden van hoe beide op lokaal vlak gekoppeld kunnen worden.

VOORBEELD 1

Adequate, veilige en betaalbare diensten

Vrouwen zijn meer dan mannen afhankelijk van publieke dienstverlening. Vrouwen oefenen nog vaak en het meest verzorgende taken uit — voor kinderen, zieken of ouderen — en zijn daarom afhankelijk van goed functionerende, betaalbare en toegankelijke diensten zoals crèches, naschoolse opvang, vakantieopvang, opvang voor zieke kinderen en zorg voor bejaarden.

De meest efficiënte manier om het dienstenaanbod te ontwikkelen, is door vrouwen systematisch te betrekken bij het overleg en de besluitvorming hierover.

VOORBEELD 2

Betaalbaar en toegankelijk vervoer

Vrouwen zijn meer dan mannen aangewezen op het openbaar vervoer. Ze verplaatsen zich ook op een eigen, gendergebonden manier. Ze volgen dikwijls andere trajecten dan mannen, met meer meervoudige, gecombineerde en onderbroken routes. Bijvoorbeeld omdat ze op weg naar het werk eerst de kinderen naar de crèche of de school brengen of omdat ze snel wat boodschappen doen, de hemden in de droogkuis geven... Het openbaar vervoer moet vlot op al deze behoeften inspelen: beantwoorden aan de trajecten van vrouwen, goed bereikbaar en toegankelijk zijn (in ruimte en tijd), maar ook voldoende veiligheid en veiligheidsgevoel bieden, en intimidatie, (seksueel) geweld en pestereien voorkomen en bestraffen.

VOORBEELD 3

Inclusieve en duurzame stadsontwikkeling en een participatieve planning

Vrouwen benutten de stad/gemeente op een andere manier dan mannen. Dit hangt o.m. samen met genderrollen, verwachtingspatronen, seksisme, (seksuele) intimidatie en geweld tegen vrouwen in de publieke ruimte. Onveiligheid, onveiligheidsgevoelens en fysieke ontoegankelijkheid bepalen en beperken de bewegingsvrijheid van vrouwen in de publieke ruimte. Doel zou moeten zijn dat vrouwen zich er thuis en veilig voelen.

Door vrouwen te betrekken bij urbanisatie en stadsontwikkeling verhoogt het actief burgerschap, de betrokkenheid bij de gemeenschap, de sociale cohesie en het verantwoordelijkheidsgevoel voor het gemeenschappelijke bezit. Vrouwen en vrouwenorganisaties krijgen een volwaardige en gelijke stem dankzij structureel overleg en samenwerking. Ook aan het bestuur en de overlegorganen moeten vrouwen gelijk kunnen deelnemen.

VOORBEELD 4

Bescherming van cultureel erfgoed

Over de hele wereld vinden we in steden en gemeenten een overwegend patriarchaal verleden en heden. Straatnamen verwijzen bijna uitsluitend naar mannen. Standbeelden zijn van krijgers, oorlogshelden, koningen, lokale machthebbers,

soms aangevuld met beelden van mannelijke kunstenaars. De schaarse (ver)beeld(ing)en van vrouwen in het straatbeeld zijn doorgaans beperkt tot naakte en halfnaakte nimfen, treurende figuren of religieuze taferelen. Aan de andere kant zijn er de reclameborden die vaak een eenzijdig seksistisch beeld van vrouwen als moeder, huisvrouw of lustobject tonen. Dan zijn er natuurlijk ook de plaatselijke volksevenementen zoals kermiskoersen, missverkiezingen of streekproductenfeesten waarin vrouwen een ondergeschikte rol spelen. Ook vrouwen moeten zich herkennen in het lokaal erfgoed- en cultuurbeleid.

VOORBEELD 5

Veilige, inclusieve en toegankelijke openbare ruimtes

De inrichting van de openbare ruimte en de faciliteiten op die locatie beïnvloeden wie de ruimte zal gebruiken en hoe men er zich zal gedragen. Dat kan ook om ongewenst, onveilig en gewelddadig gedrag gaan. Schaarste aan groene en aangename plekken verhoogt de concurrentie om het gebruik van deze locaties en bevestigt zo bestaande ongelijke machtsverhoudingen tussen vrouwen en mannen. Zwerfvuil, verloederde panden en desolate gebieden verhogen het onveiligheidsgevoel. Wanneer er geen vrij toegankelijke, propere en veilige sanitaire voorzieningen voor vrouwen en kinderen zijn, zullen zij parken, speeltuinen en recreatiegebieden (uiteraard) minder gebruiken.

Gendergelijkheid in de praktijk

Uitgangspunten

Een duurzame gemeente of stad is voor iedereen veilig en toegankelijk. Iedereen kan aan het openbaar leven deelnemen en zich in het publieke domein begeven zonder angst voor geweld of om lastig gevallen te worden. De gemeente of stad biedt gelijke diensten en faciliteiten voor vrouwen en mannen uit alle delen van de samenleving. De pijlers van het beleid zijn armoedebestrijding, niemand achterlaten, inclusieve diensten en infrastructuur, respect voor het milieu, voldoende groene ruimtes, sociale cohesie, participatief besturen en gendergelijkheid.

Succesvolle duurzame planning en ontwikkeling van steden en gemeenten vereist ingrepen in de sociale infrastructuur, het hertekenen van de publieke ruimte en het herstructureren van publieke diensten.

Een beleid voor alle inwoners betekent aandacht hebben voor directe en indirecte discriminatie, voor uitgangspunten, levensomstandigheden en behoeften van mensen en voor (on)gelijke toegang tot besluitvorming en tot middelen.

Hierna volgen 10 concrete acties die kunnen leiden tot dat uiteindelijke doel.

10 acties

1 Stel een genderinclusieve 2030-strategie en -actieplan op

Vertaal de doelstellingen van Agenda 2030 en de Nieuwe Stedelijke Agenda in lokale beleidsstrategieën, met daaraan gekoppeld een actieplan en prioriteiten. Zorg ervoor dat de bevordering van gendergelijkheid en empowerment van vrouwen systematisch en zichtbaar opgenomen is. Dit plan wordt best opgesteld in samenwerking en in overleg met lokale stakeholders, waaronder vrouwen en vrouwenorganisaties. Vrouwen moeten hierin een gelijke stem hebben.

2 Veranker de gendergelijkheid

Neem maatregelen om te verzekeren dat gendergelijkheid systematisch meegenomen wordt in alle beleid (diensten, infrastructuur, publieke ruimte, besluitvorming, begroting) en om barrières die empowerment van vrouwen en meisjes belemmeren op te heffen. Voorzie hiertoe een faciliterend wettelijk, institutioneel, financieel en beleidsmatig kader. Bevorder met specifieke acties gelijke rechten, vrijheden en empowerment van vrouwen. Richt specifieke institutionele functies of voorzieningen op zoals een schepen, administratie, commissie of adviesraad die bevoegd zijn voor gendergelijkheid.

3 Zorg voor een participatief beleid via overleg en partnerschappen

Ontwikkel een participatief beleidsmodel en zorg ervoor dat vrouwen en vrouwenorganisaties systematisch en in gelijke mate bij het overleg en de besluitvorming over diensten, publieke ruimte, infrastructuur en geweld betrokken worden. Neem maatregelen die gerichte partnerschappen en steun voor lokale vrouwenorganisaties mogelijk maken.

4 Richt een commissie en/of adviesraad voor gendergelijkheid op

Die commissie en/of adviesraad kan al dan niet binnen bestaande instellingen voor gelijke kansen en diversiteit werken. De leden kunnen ingeschakeld worden bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van de strategie-2030 en het actieplan-2030, meewerken aan campagnes tegen seksisme en geweld, en jaarlijks een publieke hoorzitting of event organiseren om een stand van zaken op te maken over de geboekte vooruitgang en de toekomstige uitdagingen. 8 maart, Internationale Vrouwendag, kan hiervoor als kader dienen.

5 Basisdiensten die empoweren

Draag bij tot economisch en sociaal empowerment van vrouwen en mannen door te voorzien in voldoende, goed functionerende, betaalbare en toegankelijke diensten zoals crèches, naschoolse opvang, vakantieopvang, opvang zieke kinderen, bejaardenhulp, steun voor mantelzorgers en diensten die leiden tot verhoogde autonomie van personen met een beperking. Zorg ook voor voldoende inclusief, betaalbaar en toegankelijk openbaar vervoer.

6 Inclusief erfgoed- en cultuurbeleid

Onderzoek en investeer in een grotere zichtbaarheid van vrouwen in de stad of gemeente via straatnamen of monumenten. Steun onderzoek naar de levens van plaatselijke vrouwen en geef zichtbaarheid en erkenning aan het werk of de inzet van levende lokale vrouwen die betekenis zijn voor de gemeente of stad hebben. Neem maatregelen om te verzekeren dat het kunstenbeleid (aankoop en programmering) bijdraagt tot het creëren van gelijke kansen voor vrouwen en mannen. Steun evenementen die vrouwelijke kunstenaars, performers, schrijvers en historische figuren voor het voetlicht brengen, apart of geïntegreerd in bestaande culturele events zoals muziek- of filmfestivals, in musea of via 'vrouwenwandelingen'.

7 Inclusieve stadsinfrastructuur

Onderzoek het aanbod en het gebruik van de publieke ruimte en de infrastructuur, inclusief de sportinfrastructuur, vanuit gendergelijkheidsperspectief en neem maatregelen om meer gelijkheid tussen vrouwen en mannen in de uitbouw, ontwikkeling of verbetering van de stedelijke infrastructuur te verzekeren. Werk hiervoor samen met lokale vrouwenorganisaties en steun hun activiteiten die hiertoe bijdragen. Maak in ieder geval een prioriteit van voldoende en voor iedereen (v/m/x) toegankelijke, adequaat ingerichte, gratis openbare toiletten met o.m. luiertafels, hendels en lage lichtschakelaars.

8 Een aparte genderbewuste veiligheidsstrategie

Werk een plan uit dat sleutelt aan de onveiligheid en de onveiligheidsgevoelens van vrouwen en meisjes in de openbare ruimte. Specifieke partnerschappen en steun aan lokale initiatieven van vrouwenbewegingen om de veiligheid en het veiligheidsgevoel te verhogen, zijn daarvan een essentieel onderdeel. Steun daarbij sensibiliseringsacties zoals de 'Orange your day'-campagne.

9 Voldoende betaalbare en duurzame woningen

Stel een plan op zodat er tegen 2030 een voldoende aanbod aan betaalbare en energiezuinige woningen voorhanden is en neem maatregelen om te verzekeren dat vrouwen gelijke toegang krijgen tot duurzaam wonen. Besteed aandacht aan woonarmoede bij vrouwen en aan de elementen die verschillen met mannen. Voorzie specifieke ondersteuning voor bijzonder kwetsbare personen (zoals alleenstaande moeders, alleenstaande ouderen, personen met een handicap). Onderzoek welke mogelijkheden de gemeente of stad heeft om extra kosten tot een minimum te beperken voor wie overschakelt naar een meer centraal gelegen, kleinere, aangepaste en/of duurzame woning.

10 Een aangename en gezonde leefomgeving voor iedereen

Investeer in de verdere ontwikkeling van duurzame, aangename, groenrijke en voor iedereen toegankelijke en veilige steden en dorpen, die uitgaan van het perspectief van de bewoner en de zachte weggebruiker centraal stellen. Maak werk van een kwalitatieve, gezonde, aangename, veilige en voor iedereen toegankelijke openbare ruimte, met obstakelvrije voetpaden, veilige oversteekplaatsen en fietspaden, aangename (speel)pleintjes en drinkwaterfontein. Plan dit samen met de burgers. Laat ook ruimte en voorzie steun voor initiatieven van de bewoners zelf. Verzekert dat vrouwen en meisjes hierbij in gelijke mate betrokken worden en kunnen wegen op de besluitvorming.

Hulpmiddelen voor een beleid over gendergelijkheid

Op de website van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen vindt u de brochure '[Handleiding voor de toepassing van gendermainstreaming binnen de Belgische federale overheid](#)', met uitleg over wat gendermainstreaming is en tal van voorbeelden en nuttige tips om dit principe in de praktijk te brengen. Daar vindt u ook de fiche '[Checklist genderdimensie](#)', die helpt om gender zichtbaar te maken bij voorstellen van regelgeving, budgettaire allocaties of subsidies. Ook de brochure '[Gendergevoelig budgetteren](#)' helpt na te gaan of de budgetten van beleidsprogramma's de ongelijkheden tussen vrouwen en mannen verminderen of juist versterken.

Specifiek op het niveau van gemeenten en steden is er de '[Checklist lokaal emancipatiebeleid](#)', een zeer handig instrument om het beleid van uw gemeente te toetsen op gendergelijkheid.

De Raad van Europa heeft een [speciale website gendermainstreaming](#) ontwikkeld, waarin u een antwoord vindt op al uw vragen, met handige overzichten van bestaande instrumenten en hulpmiddelen, van goede praktijken uit de lidstaten, inclusief beleidsvoorstellen in steden als Berlijn en Wenen.

De Vrouwenraad formuleert naar aanleiding van verkiezingen aanbevelingen in een memorandum. Voor de gemeenteraadsverkiezingen goten we onze suggesties in een [memorandum voor een goed lokaal gelijkheidsbeleid v/m](#) en selecteerden we uit het aanbod een [tienpuntenplan](#). Uiteraard zijn dit slechts suggesties, want een goed gelijkheidsbeleid kan veel meer inhouden. Dus doe de denkoefening en maak werk van gelijke kansen in uw gemeente.

Bijlage 1 Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling 5

Bereik gendergelijkheid en empowerment voor alle vrouwen en meisjes

- 5.1 Een einde maken aan alle vormen van discriminatie jegens vrouwen en meisjes, overal
- 5.2 Alle vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes in de openbare en de privésfeer uitroeien, ook inzake vrouwenhandel en seksuele en andere vormen van uitbuiting
- 5.3 Uit de wereld helpen van alle schadelijke praktijken, zoals kind-, vroege en gedwongen huwelijken en vrouwelijke genitale verminking
- 5.4 Erkennen en naar waarde schatten van onbetaalde zorg en thuiswerk door het voorzien van openbare diensten, infrastructuur en een sociaal beschermingsbeleid en door de bevordering van gedeelde verantwoordelijkheden binnen het gezin en de familie, zoals dat nationaal van toepassing is
- 5.5 Verzekeren van de volledige en doeltreffende deelname van vrouwen en voor gelijke kansen inzake leiderschap op alle niveaus van de besluitvorming in het politieke, economische en openbare leven
- 5.6 Verzekeren van universele toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidszorg en reproductieve rechten zoals overeengekomen in het kader van het Actieprogramma van de Internationale Conferentie over Bevolking en Ontwikkeling en het Peking-Actieplatform en de slotdocumenten van hun desbetreffende conferenties
- 5.a Hervormingen doorvoeren waarbij vrouwen gelijke rechten krijgen op economische middelen, naast toegang tot eigenaarschap en controle over land en andere vormen van eigendom, financiële diensten, erfenissen en natuurlijke hulpbronnen, in overeenstemming met nationaal recht
- 5.b Het gebruik doen toenemen van innovatieve technologie, in het bijzonder de informatie- en communicatietechnologie, om te komen tot een grotere zelfredzaamheid van vrouwen
- 5.c Een gezond beleid invoeren en afdwingbare wetgeving goedkeuren en versterken voor de bevordering van gendergelijkheid en de zelfredzaamheid van alle vrouwen en meisjes op alle niveaus

Bijlage 2 Doelstelling 11

Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam

- 11.1 Tegen 2030 voor iedereen toegang voorzien tot adequate, veilige en betaalbare huisvesting en basisdiensten, en sloppenwijken verbeteren
- 11.2 Tegen 2030 toegang voorzien tot veilige, betaalbare, toegankelijke en duurzame vervoerssystemen voor iedereen, waarbij de verkeersveiligheid verbeterd wordt, met name door het openbaar vervoer uit te breiden, met aandacht voor de behoeften van mensen in kwetsbare situaties, vrouwen, kinderen, personen met een handicap en ouderen
- 11.3 Tegen 2030 inclusieve en duurzame stadsontwikkeling en capaciteit opbouwen voor participatieve, geïntegreerde en duurzame planning en beheer van menselijke nederzettingen in alle landen
- 11.4 De inspanningen verhogen om het culturele en natuurlijke erfgoed van de wereld te beschermen en veilig te stellen
- 11.5 Tegen 2030 het aantal doden en getroffenen aanzienlijk verminderen en in aanzienlijke mate de rechtstreekse economische impact op het bruto binnenlands product terugschroeven dat veroorzaakt wordt door rampen, met inbegrip van rampen die met water verband houden, waarbij de klemtoon ligt op het beschermen van de armen en van mensen in kwetsbare situaties
- 11.6 Tegen 2030 de nadelige milieu-impact van steden per capita reduceren, ook door bijzondere aandacht te besteden aan de luchtkwaliteit en aan het gemeentelijk en ander afvalbeheer
- 11.7 Tegen 2030 universele toegang voorzien tot veilige, inclusieve en toegankelijke, groene en openbare ruimtes, in het bijzonder voor vrouwen en kinderen, ouderen en personen met een handicap
- 11.a Positieve economische, sociale en ecologische verbanden ondersteunen tussen stedelijke, voorstedelijke en landelijke gebieden door de nationale en regionale ontwikkelingsplanning te versterken
- 11.b Tegen 2030 het aantal steden en menselijke nederzettingen aanzienlijk verhogen die geïntegreerde beleidslijnen en plannen goedkeuren en implementeren inzake inclusie, doeltreffendheid van hulpbronengebruik, mitigatie en adaptatie aan klimaatverandering, weerbaarheid tegen rampen, en in overeenstemming met het kader van Sendai voor rampen- en risicovermindering 2015-2030 een holistisch ramp- en risicobeheer ontwikkelen en implementeren op alle niveaus
- 11.c De minst ontwikkelde landen steunen, ook via financiële en technische bijstand, in het opbouwen van duurzame en veerkrachtige gebouwen waarbij gebruik wordt gemaakt van lokale materialen

Vlaanderen
is gelijke kansen